EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2022.2.15.
SWD(2022) 31 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a 2023–2027-es időszakra vonatkozó uniós biztonságos konnektivitási program létrehozásáról

{COM(2022) 57 final} - {SEC(2022) 77 final} - {SWD(2022) 30 final}

Hatásvizsgálat az EU világűrbe telepített globális biztonságos kommunikációs rendszerének kiépítésére irányuló javaslatról

A. A fellépés szükségessége

Miért? Milyen problémát kell megoldani?

A digitális hiperkonnektivitás és a technológiai átalakulás megatrendjei a peremtechnológiáktól függő, magas biztonsági és védelmi szintű, illetve rezilienciájú szolgáltatások iránti kereslet példátlan növekedését idézik elő. A rohamosan változó nemzetközi rendszer a globális műholdas konnektivitást a biztonság és védelem szempontjából stratégiai eszközzé teszi. Uniós szinten az állami műholdas kommunikáció iránti igény mennyiségi és minőségi tekintetben egyre magasabb, és a szigorúbb biztonsági megoldások, az alacsony késleltetés és a nagyobb sávszélesség felé mozdulnak el. A fő probléma tehát az, hogy e rohamosan változó kormányzati igények kielégítésére a biztonságos, megbízható és változatos – különösen a közepes magasságú és az alacsony Föld körüli pálya legkorszerűbb technológiája által lehetővé tett – műholdas kommunikációs szolgáltatások terén nem állnak rendelkezésre uniós megoldások (sem nemzeti, sem európai szinten). A problémát kiváltó legfontosabb tényezők közé tartozik a hibrid és a kiberfenyegetések szintjének növekedése, a biztonságos állami műholdas kommunikáció iránti igények egyre inkább az alacsony késleltetés és a globális lefedettség felé való elmozdulása, valamint az, hogy az űreszközök nem képesek a változó igények kielégítésére. A tagállamok kormányzati szereplői a leginkább érintettek, ami valamennyi uniós polgár biztonságára és védelmére hatással van. Ezenfelül az európai űripari ágazat (azon belül a New Space) és a digitális ipar versenyképessége is közvetlenül érintett. Ez a probléma szélesebb körben befolyásolhatja az EU és az uniós tagállamok mint biztonsági szereplők hitelességét a globális színtéren.

Mi e kezdeményezés várható eredménye?

Az általános célkitűzés az EU szuverenitásának és biztonságának megőrzése az EU technológiai és ipari bázisára épülő, reziliens, globális, garantált és rugalmas műholdas kommunikációs megoldások fokozottabb biztosításával. Az uniós GOVSATCOM és az EuroQCI, valamint egy szigorú, szolgáltatásalapú megközelítés alapján a javasolt kezdeményezés – fejlettebb biztonsági megoldások, alacsony késleltetés és nagyobb sávszélesség biztosítása révén – több kapacitáshiányt tud majd pótolni, főként a kormányzati felhasználók esetében. E célból az alacsony késleltetés és a nagyobb sávszélesség a több keringési pályára (a meglévő geostacionárius pályán kívül alacsony és közepes magasságú Föld körüli pályára) állítható eszközök telepítésével, valamint a kvantumkriptográfia (EuroQCI) révén fokozott biztonsággal érhető el. A rendszer kialakítása – fokozatos fejlesztéssel és kiépítéssel együtt – 2023-tól kezdődhet. Az első új műholdak telepítése és a meglévő műholdas kommunikációs kapacitás kihasználása lehetővé tenné, hogy 2024–2025-ig sor kerüljön a kezdeti szolgáltatások nyújtására, valamint a kvantumkriptográfia keringési pályán történő tesztelésére. Az űrkonstellációnak az integrált kvantumkriptográfia alkalmazásával történő teljes körű kiépítése 2027-re lehetővé tenné a teljes üzemszerű működést.

Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés?

A javasolt kezdeményezés célkitűzéseit a tagállamok önmagukban nem tudják kielégítően megvalósítani, mivel a változó igények nagyságrendje és globális dimenziója, valamint a kapcsolódó költségek csak uniós szinten kezelhetők. Uniós szintű fellépéssel és koordinációval elkerülhetőek lennének az Unión belül és a tagállamokban tett párhuzamos erőfeszítések, emellett fokozódnának a szinergiák a meglévő és a jövőbeli kapacitások, valamint a polgári, az űripari és a biztonsági közösségek között. Ez a meglévő eszközök jobb kihasználásához és ezáltal méretgazdaságossághoz, fokozottabb biztonsághoz és rezilienciához vezetne, különösen a kvantumkriptográfia, a jobb földrajzi és hiánytalan lefedettség, valamint a rugalmas szolgáltatások szélesebb körének biztosítása révén. Valamennyi európai polgárnak egyformán közvetlen előnye származna a kezdeményezés fokozott operatív hatékonyságából.

B. Megoldások

Milyen jogalkotási és nem jogalkotási szakpolitikai alternatívák merültek fel? Van-e előnyben részesített megoldás? Miért?

A szükséges kormányzati szolgáltatások nyújtása terén fennálló kapacitáshiány megszüntetése érdekében a következő szakpolitikai alternatívák vizsgálatára került sor annak érdekében, hogy a célkitűzés a legeredményesebb és leghatékonyabb módon valósuljon meg: Először is azt vizsgálták, hogy az EU beszerezhetné-e ezeket a biztonságos akkreditált szolgáltatásokat a – jelenleg külföldi piaci szolgáltatókra

korlátozódó – köz- vagy magánszektor által kialakított megoldásokból (**3. alternatíva – nem uniós konstelláció**). Bár a műholdas kommunikáció uniós piaca már igen fejlett, jelenleg nincsenek olyan uniós szolgáltatók, amelyek teljes egészében ki tudnák elégíteni a növekvő és változó kormányzati igényeket. A szolgáltatások nem uniós magánforrásokból történő megvásárlása biztonsági szempontból és stratégiai autonómiai szempontból nem preferált. Ezért az EU-nak fel kell lépnie annak érdekében, hogy e szolgáltatások nyújtását egy teljes körűen finanszírozott és beszerzett saját rendszerrel **(1. alternatíva – teljes mértékben közforrásokból)** vagy köz- és magánszféra közötti partnerség létrehozása révén (**2. alternatíva – koncesszió formájában**) biztosítsa. Az utolsó alternatíva minősült előnyben részesített alternatívának, amely megfelelő egyensúlyt teremt az uniós tagállamok biztonság és megbízhatóság iránti igényei, valamint a rendszer kiépítéséhez és üzemeltetéséhez kapcsolódó anyagi terhek között. Ez az alternatíva lehetővé tenné a magánszektorbeli partner számára azt is, hogy kereskedelmi szolgáltatások nyújtásához további infrastruktúraelemeket építsen ki.

Ki melyik alternatívát támogatja?

A nyilvános konzultáció és a további célzott konzultációk eredményei a következőkre világítottak rá:

- Az uniós GOVSATCOM-kapacitás integrálására, valamint a további műholdas kommunikációs kapacitások fejlesztésére irányuló nemzeti kötelezettségvállalásokra hagyatkozva több tagállami érdekelt fél pozitív visszajelzést adott a köz- és magánszféra közötti partnerséggel kapcsolatos alternatíváról.
- Az iparági érdekelt felek – a már kialakult iparág és a New Space ökoszisztéma érdekelt felei egyaránt – a köz- és magánszféra közötti partnerség modelljét részesítették előnyben, tekintettel a további kereskedelmi szolgáltatások nyújtásának lehetőségére és ennek megfelelően a beruházási lehetőségekre.
- A nem uniós konstelláció-üzemeltetők a 3. alternatívát támogatták, amely szerint az Unió ezek rendszereiből bonyolítaná a szolgáltatások közbeszerzését.

C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai

Melyek az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor a főbb alternatívák) előnyei?

Az előnyben részesített alternatíva lehetővé tenné az EU számára, hogy alacsonyabb költség mellett szerezzen be űralapú biztonságos konnektivitási rendszert, mivel az Unió a tervezést, a fejlesztést és a kiépítést a magánszektorbeli szereplővel közösen végezné. A magánszektor bevonása további előnyöket teremt; a koncessziós eljárás során folytatott verseny innovatív megoldásokat tenne lehetővé, és javítaná az uniós ipar versenyképességét. Ezen túlmenően a koncessziós jogosult(ak) a rendszert hasznosítaná(k) a kereskedelmi szolgáltatásokhoz, ami további előnyöket teremtene a downstream ágazat számára. Egy új rendszer kifejlesztése jelentősen hozzájárulna az uniós ipar fejlődéséhez (mind az upstream, mind a downstream magánszektorbeli szereplők szempontjából); új munkahelyeket teremtene és növelné az európai űripar bruttó hozzáadott értékét. A polgárok profitálnának a műholdas kommunikáció technológiai előnyeiből és megbízhatóságából. A műholdas kommunikációs szolgáltatások társadalmi lábnyoma túlmutathat a szigorú kormányzati környezeten, és lehetővé teheti a digitális szakadék megszüntetését azáltal, hogy széles sávú hozzáférést biztosít a nem összekapcsolt területek számára.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (ha nincs ilyen, akkor milyen költségekkel járnak a főbb alternatívák)?

Az infrastruktúra összköltségének nagyságrendje hozzávetőlegesen 6 milliárd EUR. A köz- és magánszféra közötti partnerség formájában megvalósuló vegyes finanszírozás a következőképpen alakítható ki: 4 milliárd EUR a közszektorból (EU és tagállamok) és 2 milliárd EUR a magánszektorból.

Hogyan érinti a fellépés a vállalkozásokat, köztük a kis- és középvállalkozásokat és a mikrovállalkozásokat?

Űripari ágazat (beleértve a New Space ágazatot is): az upstream űrtechnológiákra, a hordozórakétákra és a downstream alkalmazásokra irányuló innováció előmozdítása, ami lehetővé fogja tenni globális versenyképességük növelését. Digitális ipar: az említett rendszer üzemeltetése lehetővé fogja tenni a távközlési szolgáltatók számára a megnövekedett kapacitásból, valamint a megbízható és biztonságos szolgáltatásokból fakadó előnyök kihasználását. A kereskedelmi dimenzió továbbá lehetővé fogja tenni, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások az EU egész területén több ügyfélhez jussanak el. Az összes többi vállalkozás profitálni fog a biztonságos és megbízható kapcsolatból, ami lehetővé fogja tenni, hogy olyan új szolgáltatásokat tudjanak nyújtani, amelyek kevésbé vannak kitéve a kiberfenyegetéseknek és a szolgáltatás zavarainak.

Jelentős lesz-e a tagállamok költségvetésére és közigazgatására gyakorolt hatás?

Az előnyben részesített alternatíva nem gyakorol jelentős hatást a nemzeti költségvetésekre és közigazgatásokra.

A kormányzati felhasználóknak át kellene alakítaniuk berendezéseiket a szolgáltatás előnyeinek kihasználásához. Ez azonban nem jár jelentős beruházással.
Lesznek-e egyéb jelentős hatások?
Az előnyben részesített alternatíva pozitív hatást gyakorolna az európai űripar globális versenyképességére, különösen a több keringési pályás és több műholdas konstellációk területén. Ezen túlmenően az EU az előnyben részesített alternatíva szerinti rendszer felett gyakorolt ellenőrzés révén biztosítaná, hogy a rendszer tervezése és üzemeltetése fenntartható módon és az űrkörnyezet védelmére vonatkozó, meglévő szabványokkal összhangban történjen.
D. További lépések
Mikor kerül sor a szakpolitikai fellépés felülvizsgálatára?
A rendszer értékelésére négyévente kerülne sor a következők szempontjából releváns fő teljesítménymutatók alapján: a kormányzati felhasználói igények terén feltárt kapacitáshiányra való reagálási képesség, a biztonságos műholdas megoldásokhoz való garantált és folyamatos hozzáférés, valamint a harmadik országok viszonylatában a függetlenség megfelelő szintje.